

Fiskfiske.

Fiske är som vi vet ett mycket
långt. Det fanns till redan på jern-
tid. Det berättas om kass härjningar
att att dom var fiskare, men att
dom använde nät. Men när kass-
fiske började användas är obekant,
men det är säkerligen mycket ur-
gammalt även det, men har under
årens förlopp förbättrats och flera
modifikationer, liksom allt annat.

I min Barndom på 1850 Talet
och Tidigare, och ända fram på 1890
Talet så var att jagt i fiske fritt
för alla, och alla vatten var jag-
barrens, men dom blott hade
äkor eller Båtar, annars - Tog dom
sig en äka vid landet och gav sig
ut.

Lu F 67

Men oftast så bad dessa ägarer om
som att få ta den vid bekväm, och
det verkades alltså. Det fanns inga
gärdesfiskare ute på landet vi våra
insjöar, som fiska blott från ett
bekvämt, som som hade strandrätten
slog sig tillsammans och drog nät (nät)
var ett nätfiske, och mycket givande,
i nät fick som all sorts fisk men
ej sil. Nätfiske var mest givande
under lektiden, följden delade som
sig emellan, fick som mycket så
kunde som ge bort lite till de
fattiga, ä ganska som ej kunde fiska
själva. Krokfiske användes så
lik som nu, mera som sportfiske
och fiskades på många olika sätt,
både från land ä från båt.

från land spinnades det, då
måste man ha ett långt spå och
måsten lika så lång träskel, och på
på reven ett korr som flöt för
att se hur långt ut man hade kroken
och på flötet se då fisken appade
på kroken, flötet reglerades efter
vad man trodde djupet var.

Kroken som var försedd med stark
fick ej ligga på sjöbotten, utan
en 15-20 Centimeter över, ja ända
30-40, inga bestända, snitt

Krostmäte Spinnare.

3 Detta krokfiske utfödes också från
land, men då måste det var rent
vatten ända till land och ingen
gräsbänk utanför, detta mäta matades
ej kroken med bete ty den satt på

på ett litet Metallbänk, som fäst
hög. trär repade man än reven med
händerne eller med en hullanärning.
Detta är ett mera modernt Krok eller
Blink m. m. liksom ett litet drag.

Ståndkrok

Dessa utsättes i allmänhet från båt
eller Eka, den är endast en lång
garn eller tråren, cirka 5-6 meter.
den vepes upp på en liten Triangel
formig Trä Klyka, den ena änden
på Klykan Klykas å reven i satts i
båda att hålla så att reven går
av från Klykan, Nu satts det mer
en lång stör i sjöbottnen något
luttande, i toppen binds mer Klykan
fast å hänger över vattnet. I den
ändan av reven som skall hänga

men i vattnet sättes kroken, denna
krok som är störel an ansetkrokar
är försedd med en metallspis (länk)
av messingtråd smidd (vriden) i ena
ändan är kroken i den andra buns
med en på kroken sätts en beten
eller angelu, den består vanligen av
en liten mört eller strömpa
eller en stor silsing (årsling) till
stickes kroken genom ryggen på
den tillas fisken ungefär under ryggs-
fenan och drages fram i sätts i
munnen på betfisken, på detta
sätt hänger man betfisken i den
ställning som han brukade gå
i vattnet, var man brukade bet-
mört så kan den leva på kroken
många timmar innan den dör.

Då nu en gädda buggen den lilla
fisken så sitter den i den uppa
i Tröskan & den löper av, och
då är fisken vanligen fast, och nu
fisken stor & man måste han veta
hur söker den sitter fast på kroken
då är det bra att ha en håb
till bröds & ta mer under fisken
då man dragit den in till botten
Nu kan man ta av fisken och
sätta på en ny biter & låta
den stå kvar i en längre som
som helst, det håller den med
färska betar, så den krok kan
man ha så många som helst ute
på samma gång, men vill man
så kan man flytta störet till
olika platser, även stora obborar
kan ta på dessa krokar

Laxöring.

Denna fisk trivs bäst i bäckar
och stersiga äar och rinnande vatten.
Den färgas skumaktigast med kror
både med spömete och ständkror.
Den är högst sällsynt i sjöar med
stilla vatten, då den metos så
kan man använda olina (silöng) eller
mask som krorbete, ett valdigt
spömete används, men man måste
^{dra} emot strömmen i vattenytan.

Som ständkror sätter den mer en
lång köpp på loddet å tränger på
någon som sööker ut på en
stenarva i vattnet, Laxöringen är
är snabb å bädd, lugger fort utan
att betänka sig, kan hon hoppa
helt rakt över vattenytan i vattnet
= vatten.

Fiske med DragFOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det utföres från båt eller öka,
där en man vanligen två, en som
båten är den andre håller den långa
reven som går på stäp efter båten,
den som har han i nödfall håller
reven mellan tänderna i munnen
men det blir tröttsamt, så dertill
för ^{kan} den utsittare om draget skulle
trappa sig fast i något föremål,
vidare går man så fort att
draget ej binner spänka, ser på
botten och ankra sig fast.

Dragreven kan vara 10-15 meter
lång, även 20. Ty man kan ju
reglera längden så man har
ty själva reven har man ju upp-
hängt på en liten gallgrind

Draget blinket.

Sådana finns i många olika former
och olika metaller, som måste vara
glänsande, på själva bakspeten är
Träklasig krok eller Trä Krok
sammaan fogade bodda av en röd Trä
=Tofa, men utan bote eller (agn),
vid själva garnreven är länkar
med ett eller två länken för att
reven sj ska sig sig! Ty draget
går blott i vatten liksom en
probabb, har man nu fått ett bugg
ä föremålet följer med så är
det en fisk, då stannar man med
boten ä drager in bota reven.
Nu var det ofta bekvämt att
ha en håre eller en liten buggkrok
att boga tag i fisken med.

Saget blinkaren.

Sånn det gj' fanns några affärer
där man kunde köpa skag så fick
man göra dem ^(gjorde) som jag var sed-
n lite plåtarbetare så fick jag göra
många, jag gjorde mig ett först
ä sedan fick jag göra till andra.
jag kallade det Proveddrag, det
var en koppas som blankpulserades
på ena sidan sedan föttnade jag den
andra, detta var begärigt för
fisken, garnet eller reben var hand-
spunnen ~~lång~~ ^{fin} ~~ter~~ ^{smal} syttad av lin
Krokarna köptes av Kvalarna som
som dagligen gick i bygden med
sitt krus och kranes ä bälde, några
fjern affärer fanns ej utan i någon
stort stad Krokarna var engelska
och kostade ett öre styck.

10

Långren (ålsn)

En ansat kockfiske var långren, den bestod endast av sjötas garnet och kroken, och är ansedd endast för ål och lake, men ofta kan en stor abborre fångas. Tag tre kock och den ej kommit ut på botten. En långren kunde vara nästan så lång som vilst om man blott hade kock och betar mask eller sil (ålsn). Reven måste vara av starkt garn för att en ål ej skall kunna dra ut den.

På denna långa re som kan vara obeständ långd, på sättet krockas resstumpar om 75 centers längd med en meters avstånd, från varandra på en ändan sättes kroken

på kroken sättes betet. (Vaggmasken)
I ändan på reven sätts ett sankte
en liten sten eller järnbit så att
reven sjunker ner till botten, sedan
kan man sakta ösläpper ner krok
efter krok tills man fått ut alla
i slutanden som man förber med
en lång revidra på sätts ett
flöte som skall ligga över
vattnet för att man skall beta var
man har lovt den, förutom det
skulle man aldrig hitta reven
på djupt vatten.

Långren lodas alltid på kvällen
så man på aftonen fått motat den,
men matningen var ett tidsödande
arbete, lika så med att anskrappa
masken eller småstilen.

Tidigt följande morgon så gick
 jag^{den} tog upp den, ty här det någon
 åt på så snodde han sig en
 kroken eller haren så det blev
 lag eller soljus. Ty olsen så väl
 som kroken är en mörkrets fäst
 ty kroken kan knappast fångas vid
 soljus. Då man nu tar upp tråden
 så måste man ha en tråda med
 cirka 15. eller 20 centimeters höga
 kanter, i dessa kanter sätts man
 ner ett jockspår en 6^m djupt,
 och en 4.6^m mellan spårerna, då
 man nu tar upp haren så drägs
 krockspårenⁱⁿ (dessa krockspåren i
 detta spår med kroken utanför
 lodan^{en} så haren minuter. detta för
 att ej tråda till sig och krock-

Det fodras gott om tid för reelfisket
Ängelskrok.

Ä. m. m. blivst modänt
Det utökas näst på vintern då
det är is, det är nästan lika
med förtända ständkrokfiske
med den skivaden att på vintern
ligger reven på en kulle, ä. på
sommaren ligger reven på den
lilla träkyrkan, krokarna kan
vara silver ä. även sjöa, reven.

Diapet mata

Detta enkla krokfiske utföres på
vinter tiden på isen förutom ang-
elfisket, man buggar båt på isen
börja b. t. i. dömmet ä. rennar
det rent från buggisen med en
liten skopa.

Men svårast att hugga hålet om
is^asen är tjock. För att hugga
ett sådant hål fodras en såk,
ishill, den är sänkt 1.5 meter,
lång av fyrkantigt järn eller stål,
den är platt i ena änden som
ett stångjärn i slipad väst.
På andra änden ett träskäp
jernet är spetsat för att kunna
slå det i träskäpet, i skäpet
är isatt en tvär fjärr för man
ej skall tappa verktyget i hålet.
Ett sådant hål kan användas
både för ståndkrok och pimpl-
met^a, skulle det fjärra igen
så kan det renas upp med
ishillen nästa gång det behövs
sådana hål bejsas alltid isånga.

18.

Redskapen till blinkmetet är
föbellen, den lilla skopan och den
lilla böjda Tröspaken som man
saxar reven på, i den lilla smala
Tröspaken är isatt två tröpspar
att ha reven lagd om. Reven
lik andra krokkrakar kan vara
olika långa men minst 5-6 meter
beroende på vattnets djup.

Ena ändan av reven är fast-
satt om ena pinnen, i den
andra blinket. Detta är gjutet
av Babbis och Tenar i likhet en
en snycket liten jiska eller stång
i dessa är den lilla kroken
in gjuten i ändan, i den andra
en ögla. att linda fast reven
uti detta lilla föresatt snöte

vara glänsande blankt, men kroken
svart. Då allt är färdigt så
så släpper man ner båden
och måtar hur djupt vattnet är
och därefter så reglerar man båden
på pärlarna, i ändan på spaken
är urskuren en för djupning, i
denna läggs nu heven, i blinket
släpps ner, i trålet å så böjlar
mer att droppa upp och mer
ibland fort å ibland sakta.

för man mer ett göddugg på
kroken så hålls det på spaken
och så drar man upp den och
trålet. Med detta blinkmette får
man oftast såväl tröst
och annat. Detta enkla krokfiske
är på sammanlagring mycket trevligt.

En som har Tid & lust för
fiske med Krok, kan fiska med
~~flottan~~ på vristen samma gång på
en dag på sandbanken, först så
kan han stå med spöste för
att få små betfiskar {ässed} den
kan han mata på sandkrokarna
sedan kan han so drag någon
timme, och medan han vilar sig
så kan han sitta still och äter
spösta eller kaststa.

Till agn eller (bete) kan användas
= das många olika ämnen vid spö-
sta, det mest iakttagliga är
är mask från gödselhögar eller
under gammal torv. Mask kan
även fås på gamla stubbar där
barken lossat och från lös träask

Även kan man fånga Gräshoppor och
andra stora insekter å sätta på
Häcken. I brist på allt detta så
så kan man skära vit fiskspäck
i små fyr sidiga remsor, å köpa av
små maskliknande betar å sätta på.
Här nämnda betar är för småfisk
Hökfiske var ej lönande.
för en handtverkare om han hade
fullt arbete hemma. Ty det är som
sagt ~~tröskande~~ ^{tröskande} Tidsödande.

Men Nät och nyrdar var bäst
för dem om dom hade nära till
vattnet; där var fullt belösta
om som blott fisk för dagen
å fick dom mera så såldes dom
den till en annan dag; som
ät sällan alldeles först fisk.

Jag har i föregående nämnt om
allt fiske med krok som jag varit
med om, men nu finns det mycket
fiske som bedrivs med så k.
garnfiske. Såsom Dra nät eller (nät-
fiske), så, Nätfiske. Nät och nät
var nästan lika, men naten liksom
silad fisken från eller ur vattnet.
Då hade man två bötar å fyra man
å naten drogs mellan bötarna
och fick sjunka botten i vattnet
då man nu drog in mot land
så hade man fisken i naten och
då avslutades naten ihop till skank
som det hetar, då hade man fisken
liksom i en stor kår. I den
var nu flera sårter och både
stora och små, beroende på hur
2000 Nätens maskor var

Nästen var en ganska groft i starkt
garn. Det vanlig fisknätet är
en mycket fint garn, dessa nät
läggs eller rättare sagt hängs i vattnet
ty i under kanten är sänken för
att den skall ligga på botten, och
i överkanten är flötar för att
den ej skall sjunka ner, på så
sätt hänger nätet i vattnet liksom
en vägg, så när fisken går mot
nätet så får han in huvudet i
nätet och blir fast, nätet kan
jag stå i sjön mer än ett dygn
men det måste betjas om det
är någon fisk på gängen
Under lektsiden så fångas den bäst
ty så går den alltid i grupperis
eller som det heter i stänna.

Håmma

Ett tredje garnfiske är håmma
 den är bunden runt lik en
 spetsig tussel och hopknuten i
 lillanändan, i storändan har 15
 6 in i diamet, för att hålla ut sin
 runda form så insättes det runda
 ringar som fastbands, dessa var
 av långa trä spår, (nu mer av
 gröne ståltrå) i storändan på
 håmma var insatt en mindre
 av kortare även den stautformig,
 i den var fiskens rätta ingång
 så fisken gått in i den så
 kom han in i den stora och
 nu kom han ej till boka utan
 var helt fängnen, för att nu få
 ut fisken så knöt man upp
 lilländan & tömde.

Mjärde

Ett fjärde garnfiske var ~~vass~~
mjärde, som byggdes likt trämman
i strätt form. Var lika, garna men
fjåkantiga på träställning som
sattes ner på sjöbotten i vassöpp-
ningen. En mjärdevass byggdes
av ris å stökar utanför en gräs-
eller vassbänk i sjön i detta ris-
höj eller bänk lemnades ett rum
öppet där mjärden sattes ner.
Då nu fisken kom i stäm
å skulle gå in i gräsbanken
och leka, så blev den fängad
i mjärden, ty han kom gå in
utan måste gå in i mjärden
å där kunde han sjå gå tillbaka
ut. Småfisken kan sjå leka utan
vassbänk

22.

ty uten att tränga sig fram
vattenen vass eller gräs kan ej
fisker befrä sig från den sit-
gässa ~~resen~~ som släps från
isssan i gräset, där den sedan
sitter fast och utvecklar sig
till en fisk fast i snöskikt
i det klara rena vattnet
kan den ej befrä sig.

Vi detta iakttagelse så
fångades som bäst i mjärder
Mjär eller vassfisket är gammalt,
det var bäst i mäst brukligt
på 1870 i 1880 talet, sedan började
den sänka alla små mäsjar
och vassbänckarna blev slöter-
vallar och fisker förminskades
allt mer och mer
23.

Och wasmjärdsarna försvann
Men efter dem så började
dom använda sänkmjårdar som
bands av spingade trasprotar,
som sänktes till botten men
som var ej mycket givande
dä dom ej lög i vassbänk
Nu på yngre tiden så göres
dom av stålträdsnät, näst för
att fänga krokangel uti, om
dom är av finare stål nätt.

Sikfiske

ett annat nätfiske var sikfiske
Siken är alldeles lik Strömmingen
men något tjockare och fetare den
den fanns endast i särskilda sjöar
Man sällan fångas uten under

Leiken, i November månad, den
leker på det djupa vattnet på
botten, så att näten måste sänkas
mer dit, näten är mycket finare.

Sjökädet kan ofta bli besvärligt
om isen fryser till under leken.

Det är högst sällan att den tar
krok, liksom (älen, den kan ej
spömetas), men man kan sätta
stjädkrok före åt om kroken med
anglet ligger på sjöens botten.
Liksom älven som förut nämnts,
och på samma sätt fiske lake,
den är bottenfisk och tar anglet
på botten, ej i lake går ej
upp i vattenytan liksom annan fisk.
Ej och lake fångas ej i nät utan
på krok eller i åkista.

Spikista.

Bidena byggs av hoptrunade trästammar.
Enkelt tre eller fyra meter långt
som måste vara starkt hopsatt
som det är kraftigt vatten som
skall passera igenom, både väggar
och gata är gallerbyggda så tät
att även sjökan tränga sig genom
springarna, från förmågen såles
vattnet. Kistarna byggs där det
är rinnande vatten för gömkraden
eller ett litet vattenfall, allt det
från sjön eller från rinnande vatten
måsta passera genom kisten.

Kistans botten måste ligga lägre
än vattnets botten, kistan är
övertäckt med kraftiga trästammar
så att vattnet sjökan tränga

upp dessa om det blir Tyskare
Då den skall betjas så sätts
det för ett stämme så att vattnet
sjö går in, kistan byggs endast för
att och ta, men det hander att
annan fisk kan bli dragen av stäm-
men och kommer med.

Fiskista byggdes endast på de
platser i vattnet där det pass
att, allmänheten fick ej bygga
fiska, det var endast ständ-
ägaren eller den som ägde fättet
som gjorde det, var som flere
om detta så byggde som kistan
gemensamt och delade fångsten
som fick ej bygga en kista var
att sig vid varandra. Kistan
var alltid låst med Hänglåsen
24.

På nu alla mindre Vattenfall har
försvarat genom sänkningar, så
så har även fisket till det må-
ta försvarat, o' så så de
gamla fiskerietiderna, det lönar
nu ej någon att fiska i en sjö
som är o' tappad av vattnet, och
i de grävda kanalerna fins ingen
fisk, och om så var så
är det förbjudet genom lag-
stiftning att fiska, nu är
fisket i våra små insjöar
blott ett minne från den
gamla goda tiden, för att
ej åter komma.

På flera platser har det gått
lika till med det goda kräft-
fisket som nu försvarat

Olåka fiskesjöar

Det fins olika fiskrika sjöar i
Småland. I Karlstads socken (nax)
Till Kriksheitt. fins en sjö vid
namn Lissan, den är särskilt
rik på flödar, den smetas med krok
men tar gerna på stödkrok
sjön är även mycket rik på
Liklojja som fiskas med nät
på vintern, även bra gädfiske
men den är djup i svart där-
för att den ligger mellan skog
i berg, den har ej varit sökt
vad jag kan minns. Om som gjort
många stora bemärkta fångster där
är obekant men stora gäddor
har som fångat på drag (dragare)
från Eka, om det fins kröfter är
obekant.

Något särskild plats och vatten
för krockfiske finns som sagt inte. Ty
var det finns fisk kunde man krock-
fiska, både i sjöar - åar & bäckar
& de små steniga bäckarna finns en-
-last laxöring - kräftor och åring.

Några särskilda uppgifter eller
anläggningar för krockfiske finns ej.
Ty håller jagat i själva åren
som kunde vara till hjälp.

Eller jag har hört berättas att
vinterfiskare på Vättern mellan
Gräsna och Wessingsö satte upp
sådå små brädhus på isen för
att få skydd för klast och smö-
-gla på vintern. Dessutom detta
lilla område hade den hugt plöta
bål, kan kunde den pimplas

i det ena och de stordrak i det
andra är här satt fiskaren ligger
i fri för bläsga vindar. Detta
vinterfisk var huvudsakligen lake
sades det. Detta har jag ej sett
enbart hört berättas, men jag har
en gång sett en sådan fiskhytt
fotograferad i en tidning från någon
sjö. Vattenet skall vara mycket rik
på lake som fiskas mycket.

Fiskevård.

Man har det på senare tid blivit
fiskevård i förbud att fiska, och
det ser ofta ut som att fisken
skulle försvinna, men och mer.

Man planterar in fisk i en del
sjöar men man hör aldrig att
den ändå har förökats något.

ändå är det fiske förbud.

På Gården Dahl i Gräskult där
jag är barnfödd, fanns en liten
insjö kallad Esjö, den var
varken in eller utlopp, men
är mycket fiskrik av alla sär-
tets fisk. den tillhör endast
ståndägaren ensam, där har
alldrig varit fiskeförbud, och
särfor är den så fiskrik

På 1840 talet planterade jag in
kräfter där, men den tog jag
inte, ty kräft gånget upp till
= hos i ungt stadium av ålen.

ty där finns gott om ål,
i alla våra sötvatten å årjöar
är fisken lika, fast i olika
mängder eller tillgångar